

ОТЧЕТ

за дейността на Националната академична мрежа на БАН за 2020 г.

През отчетния период, дейността на регионалните академични центрове като част от Националната академична мрежа на БАН се осъществяваха при тясното взаимодействие на научни звена на БАН с общински и областни структури, университети на територията на региона, бизнеса, музеи, училища, читалища.

През 2020 г. беше преподписан меморандума за сътрудничество между БАН и Смолянска област.

Областният управител Недялко Славов и председателят на БАН академик Юлиан Ревалски преподписаха меморандум за сътрудничество

„Лично за мен, като управленец и човек, този документ е много важен. Той дава добра възможност за включване на целият научен капацитет, с който БАН разполага, в управленските процеси на региона ни. Много широк е спектърът на теми, по които ще си сътрудним“, отбеляза значимостта на този документ за сътрудничество Славов. „Като родопчани, ние имаме особен сантимент към една съществена част от БАН – Националната астрономическа обсерватория „Рожен“, която е част от Института по астрономия“.

„Българската академия на науките е една широкообхватна научна организация, фактически всеки диапазон на научни постижения е застъпен в институтите на БАН. Този потенциал е национален и принадлежи на България. Преди десетина години започна изграждането на регионална академична мрежа за засилване на връзките между институтите и регионите в България. Целта е научната експертиза на учените от БАН да бъде в помощ на местната власт за решаването на специфични проблеми.

„Министерски съвет в началото на тази година, с постановление припозна БАН като основен експертен партньор, така, че партньорството с областите е едно естествено развитие на този процес. Аз се радвам, че днес имаме възможност да подновим това сътрудничество.“, добави председателят на БАН.

Във връзка с високото ниво на образование в област Смолян, академик Юлиан Ревалски каза, че сътрудничеството може да се разшири и в тази сфера. „Академията работи по много проекти за обучението на учители за нов начин на преподаване, който подобрява качеството на образование. В това направление БАН разполага със собствен ресурс, осигурен по мащабни европейски и национални проекти.“

С подписването на Меморандум се създаде възможност за по-тясно сътрудничество между Академията и региона, което е от двустранен интерес. Гарантира се бързо привличане на научен капацитет в полза на хората в Родоп планина. Съвместно между БАН и Областна администрация Смолян се реализираха: проект, свързан със защита от природни бедствия и създаване на критична инфраструктура (с акроним LANDSLIDE), Проект „Планински патрули - интегрирана система за безопасност при бедствия и

аварии” (с акроним SKIPASS). Анализи, разработени от учените в БАН, бяха представяни и обсъждани на Регионални съвет за развитие на Южен централен район, във връзка с целево финансиране за малките общини.

„Съвместно между Областна администрация и БАН се осъществява интересно изследване, което предстои да бъде завършено. То е свързано с потенциала на въздуха, климатичните условия в региона и благоприятното им влияние върху човешкото здраве. Считаме, че тази експертиза е много важна, и ако бъде представена по подходящ начин, ще увеличи значително туристическия потенциал на региона ни.“, Славов акцентира, че качеството на тази експертиза е много важно и затова е необходимо тя да се изготви от учени от БАН.

По настояване на областния управител Недялко Славов, след решение на РСР на ЮЦР, Министерски съвет отпусна 540 000 лв. допълнително финансиране от държавния бюджет за НАО „Рожен“. Доц. Никола Петров – заместник-директор на Института по астрономия с НАО „Рожен“ при БАН, оцени помощта през последните няколко години, която беше оказана към Обсерваторията. Той обърна внимание върху значимостта на изграждането на инфраструктура за популяризиране и развитие на научната дейност в НАО-Рожен.

Представителите на академичната общност от БАН посетиха община Смолян

След преподписването на Меморандума за сътрудничество между Българска академия на науките и Областна администрация Смолян, представителите на академичната общност от БАН – академик Юлиан Ревалски – председател на Българската академия на науките; акад. Димитър Димитров; проф. Митко Димитров – Главен координатор на Националната академична мрежа на БАН и Института за икономически изследвания; проф. Евгени Семков – директор на Института по астрономия с НАО „Рожен“ при БАН; доц. Никола Петров – зам.-директор на Института по астрономия с НАО „Рожен“ при БАН; инж. Момчил Караиванов – координатор на Регионалния академичен център към БАН в Смолян, посетиха община Смолян, където се срещнаха със заместник-кмета Марин Захариев.

На основание на Меморандума за сътрудничество между Община Бургас, Областна администрация Бургас и Българска академия на науките, с изявено желание на Областната администрация и на Регионалния академичен център – БАН и съгласувано с Председателя на Българска академия на науките, е разкрито звено за цифровизация на културните, историческите и природни богатства на регион Бургас. Лабораторията по цифровизация е създадена като вътрешно звено на Секция „Математическа лингвистика“ към Института по математика и информатика на БАН, със седалище в град Бургас. Тя ще създаде солидна основа за разработването на бъдещи програми и проекти, свързани със социално-икономическото развитие, културата, образованието,

опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните и исторически екосистеми на територията на община Бургас и област Бургас.

С договор между БАН и Община Велико Търново е предоставен 6-ти етаж от административна сграда на ул. "Никола Габровски" 68 във Велико Търново за нуждите на Институт по математика и информатика при БАН, Институт по роботика при БАН, Институт по етнология и фолклористика и Етнографски музей при БАН и Регионален академичен център - Велико Търново.

В Бургас беше учредено Сдружение с нестопанска цел в обществена полза „Регионален академичен център на БАН“. То се създава като юридическо лице с цел да улесни участието в подготовката и изпълнението на проекти. По повод на неговото учредяване, Ръководството на БАН взе решение БАН като организация задължително да участва в това и бъдещи подобни сдружения с решение на УС, а заинтересованите институти на БАН да участват с решение на техните управляващи органи.

В новоучреденото Сдружение „Регионален академичен център на БАН“ в Бургас участват БСУ, РИМ- Бургас, Търговско-индустриална камара, Институт за изследвания на климата, атмосферата и водите при Българската академия на науките, Институт по океанология на Българската академия на науките, Институт по полимери при Българската академия на науките, Кирило-Методиевски научен център при Българската академия на науките, Институт по математика и информатика на Българската академия на науките. За председател на новоучреденото Сдружение бе избрана проф. д-р Севдалина Турманова

Дейността, която ще развива Сдружението ще е в обществена полза в посока за регионално, национално и транснационално развитие, включително с фокус върху тематични области съгласно стратегически документи Иновационна стратегия за интелигентна специализация и основните типове инвестиции за Югоизточен район.

За постигане на поставените цели Сдружението ще подготвя и провежда изследвания, проучвания и анализи, свързани със научното и социално-икономическото развитие, създава, координира, управлява и осъществява мониторинг на проекти, програми, консултира и подпомага други публични и частни организации във връзка с изготвянето на анализи, научни изследвания, подготовката и изпълнението на проекти.

НАУЧНИ СРЕЩИ

РАЦ - Габрово организира дискусия за връзката между бизнеса и науката

На 28 Август 2020, в Техническият университет-Габрово беше организирана дискусия, имаща за цел да инициира по-тясно сътрудничество между Българската академия на науките/БАН/, университетите и бизнеса.

Госпожа Хинкова – ръководител на Регионален иновационен център „Амбициозно Габрово“ подчерта, че българският бизнес е осъзнал важната роля на науката, за да създава иновации и да повишава конкурентоспособността на предлаганите продукти на

международния и национален пазар. Тази среща ще позволи на представителите на бизнеса да поставят своите проблеми, както и на студентите да разберат как могат да съчетават работата си с наука и научни изследвания след завършване на образованието си.

Проф. Железаров – Ректор на ТУ-Габрово подчерта, че проблемът как българската наука да стигне по-бързо до българския бизнес е актуален, но и много значим за развитието на страната ни. Аз съм тясно свързан, както с Регионалните академични центрове /РАЦ/ на БАН, в качеството си на регионален координатор до преди няколко месеца, така и с РИЦ- Габрово и с Университета, и смятам, че направените до тук усилия намират своето продължение в дискусии и създаване на по-тесни контакти между бизнеса, университетите и научните работници.

Проф. Димитров – главен координатор на Националната академична мрежа на БАН сподели пред участниците, че е важно да се събере информация за потребностите на бизнеса, какви са реалните проблеми, за да се търсят съвместни решения. Целта на днешната дискусия е бизнеса да представи пред нас реалните си проблеми, а БАН, чрез регионалната си мрежа да намери подходящите експерти. Такъв подход ще позволи да се извършват съвместни изследвания, да се реализират проекти и да се осъществят контакт с международни компании. РАЦ вече се утвърди като средища, които създават възможности за прилагане на интердисциплинарен подход в научните изследвания, образованието и най-вече ефикасни приложни резултати, обслужващи бизнеса, общинските и национални управленски организации и институции.

Участниците в дискусията представиха редица приложни разработки, които могат веднага да се внедрят в реалния бизнес. Чл. кор. проф. Маргенов, проф. Карастоянов и доц. Георгиев от Института по информационни и комуникационни технологии на БАН запознаха представителите на бизнеса с възможностите на уникалната високопроизводителна техника на института (суперкомпютър, 3D компютърен томограф, термокамера, високоскоростна камера и др.) да решава проблеми на бизнеса. Доц. Стоилова - научен секретар на направление „Нанонауки, нови материали и технологии“ представи дейността на институтите на БАН и най-новите разработки на учените в областта на новите материали и технологии.

На срещата присъстваха студенти от ТУ-Габрово, от университети от Англия и ученици от природоматематическата гимназия в града. Младите хора обсъдиха възможността за провеждане на стажове в институтите на БАН, както и възможността за продължаване на обучението в докторски програми.

Кръгла маса на тема; „Умения на мениджъра днес. Професиите на бъдещето“

На 7.02.2020 бе проведена Кръгла маса на тема “Умения на мениджъра и специалиста днес. Професиите на бъдещето“, организирана от доц. Силвена Йорданова, Регионален координатор на Регионален Академичен Център-Добрич. Беше представена Българската Академия на науките като водеща научна институция с 150 години история. Поради многобройните чуждестранни участници, водещ език на събитието бе

английският. Целта на тази кръгла маса беше да се представи от една страна академията, а от друга страна да се обсъдят какви умения търсят работодателите в своите служители, както и кои са професиите на бъдещето. На тази среща бяха обсъдени кои са ключовите умения, които са търсени от страна на работодателите. Имаше представени организации от сферата на хотелиерството и туризма сред които: „Кемпински хотели“, хотел „Грифид“, Хотелска верига „Иберостар“-Испания, Костабрава-Испания, Барсело хотел група, Исторически парк-Варна. Имаше и представители на ИТ компании.

На кръглата маса имаше представяне от страна на студенти, участвали в студентски стажове и завършили вече студенти. Те споделиха своя опит, уменията които са придобили по време на своето обучение във Висше училище по мениджмънт, както и опита им, придобит от стажовете. Студентите потвърдиха, че най-важно за тях е възможността да получат практическа подготовка. Студентите се запознаха и със структурата на Българска Академия на науките.

Кръгла маса „Жените от науката и бизнеса“ за седми пореден път в Бургас

Регионален академичен център на БАН в Бургас, заедно с Търговско индустриална камара - Бургас организира седма поредна среща "Жените от науката и бизнеса" на 5 март в Бургас. В нея специално участие като лектори взеха акад. Никола Съботинов и акад. Дамян Дамянов, членове на САЧК на БАН, както и проф. дфн Петър Петров, ръководител на Националната академична мрежа от центрове на БАН. Проф. Севдалина Турманова, координатор на РАЦ – Бургас при БАН, откри срещата и говори за съвременната жена като активен участник в динамичния живот и цената на успеха й. „Бургаската жена винаги участвала в промените на града и е допринасяла с опит и знания в превръщането на Бургас в модерен град, като добра среда за учене, живеене, работа. А моята лична мечта е той да бъде и водещ образователен и научен център“. Акад. Никола Съботинов, председател на БАН 2008-2012 и почетен гражданин на Бургас, изнесе лекция на тема „Наука и иновации“ и представи на аудиторията интересни данни за необходимостта от по-тясно сътрудничество на образователни, научни институции и бизнес организации. Вторият гост, известният

хирург академик Дамян Дамянов, представи своята и тази на науката гледна точка за „Прогресът в лечението на онкологичните заболявания през погледа на хирурга“

Лекциите предизвикаха много въпроси, становища и интересни дискусии сред присъстващите. Събитието беше уважено от зам.-кметовете на Община Бургас Дияна Саватева и Весна Балтина, Ректорите на двата университета, председателят и зам. - председателят на ТИК - Бургас, капитан Жорж Дерелиев и инж. Видка Вълчева. Ивелина Василева, председател на Комисията по околната среда и водите при 44 - то НС изпрати поздравителни адреси до организаторите на форума. В срещата, която се състоя в гранд хотел и СПА "Приморец", взеха участие повече от 70 делови жени, представители на бизнеса и науката, институциите и обществения живот на Област Бургас.

На финала на срещата по традиция проф. Севдалина Турманова откри изложба, която е подготвена и любезно предоставена от Научния архив на Българската академия на науките. Тази година изложбата е посветена на Българската академия на науките, която през 2019г отбеляза своята 150-та годишнина. Тя е правоприменик на Българското книжовно дружество, учредено на 12 октомври 1869 г. в румънския град Браила. Това е едно от върховите събития през Българското възраждане, наред със създаването на първото българско читалище в Свищов и учредяването на Българската екзархия. Днес, Българската академия на науките е водещият научен, експертен и духовен център на България. Академията включва 42 автономни научни звена и е организация, управлявана в унисон с демократичните принципи. В нея работят около 2 700 учени, което представлява около 15% от заетите с наука в България. БАН дава над половината от научната продукция в страната. В Академията се провеждат научни изследвания, обучение и дейности от национално и международно значение и се решават проблеми, свързани с развитието на българското общество и държава.

Регионалният академичен център е съорганизатор на 10 –та Юбилейна Международна конференция „Цифрово представяне и опазване на културно и научно наследство” - DiPP2020 24-26 септември 2020 в Бургас

Институтът по математика и информатика при Българска академия на науките, под патронажа на ЮНЕСКО и Община Бургас, и с подкрепата на Национален фонд „Научни изследвания“, организираха международна конференция „Цифрово представяне и опазване на културно и научно наследство“ – DiPP2020. Съорганизатори на събитието са: Регионален академичен център – Бургас към Българска академия на науките, Регионален исторически музей – Бургас, Бургаски свободен университет. Международната конференция "Цифрово представяне и опазване на културно и научно наследство" традиционно среща работещи в страната и в чужбина научни центрове за представяне на последните постижения в областта на ИКТ за културно и научно

наследство както и за набелязване на насоки за бъдещи изследвания. В предишните издания на DiPP до сега участваха повече от 400 учени от повече от 25 държави (България, Германия, Гърция, Израел, Италия, Китай, Латвия, Португалия, Румъния, Русия, САЩ, Сърбия, Унгария, Украйна, Франция, Холандия, Чехия, Швейцария и др.), които представиха научни и проектни доклади, публикувани в сборник на конференцията. Конференцията цели да представи иновации, проекти и научни и научно-приложни разработки в областта на цифровото документиране, архивирането, представянето и запазването на световно и национално материално и нематериално културно и научно наследство. Основен фокус е осигуряването на отворен достъп до цифровизирано национално културно и научно наследство и следването на устойчиви политики за продължаващо му цифрово съхранение и опазване. С приоритет е цифровото представяне и съхранение на паметници на културата и историята в условия на риск. На конференцията бяха демонстрирани иновативни технологии и прототипи, в т.ч. цифрови хранилища, цифрови архиви, виртуални музеи и цифрови библиотеки, резултат на утвърдени практики и постижения в областта. Обществени и специализирани библиотеки, музеи, галерии, архиви, центрове, изследователски институции и университети (национални и чуждестранни) са поканени да обменят опит, идеи и резултати по тематиката на конференцията.

По време на форума се проведе и семинар и национален информационен ден "Отворен достъп до научни публикации и данни", организиран от Институт по математика и информатика, Българска академия на науките. Както и семинар "Виртуални музеи и техни образователни приложения", организиран от Институт по математика и информатика - БАН) в рамките на Национална научна програма "Културно-историческо наследство, национална памет и обществено развитие".

➤ На 19.06.2020г. се проведе **регионален научен семинар** в направление "Нови материали и нанотехнологии" на тема " Синтез, структурни характеристики и свойства на пироксен - базирани керамични пигменти" с гост лектор - доц. д-р Росица Титоренкова от Института по минералогия и кристалография – БАН София. Съорганизатор и партньор в подготовката на семинара беше РАЦ - Разград. Освен преподаватели и студенти към семинара проявиха интерес и доста фирми от региона.

➤ На 06 и 07 ноември 2020 г. в гр. Разград, РАЦ - Разград бе домакин на традиционната двудневна **научна конференция** с международно участие, която тази година се проведе онлайн под наслов: „Нови индустрии, дигитална икономика, общество - проекции на бъдещето - III". Този ежегоден научен форум се организира съвместно с Филиал - Разград на Русенския университет и Съюз на учените в България - клон Разград. Тематичните направления на форума бяха в областта на химичните технологии, биотехнологиите и хранителните технологии.

На заседанията в двете секции бяха представени 35 доклада с актуална научна и производствена тематика. Участници в конференцията бяха професори, доценти и научни работници от Университети в София, Бургас, Пловдив, Стара Загора, Варна и

др. В работата на конференцията участваха колеги от различни научни институти на БАН – Институт по обща и неорганична химия, Институт по органична химия с център по фитохимия, Институт по минералогия и кристалография, Институт по оптически материали и технологии и др. В работата на конференцията взеха участие и учени от чужбина - имаше представители на научни организации от Украйна, Молдова, Румъния, Македония, Хърватска и др. В заседанията на конференцията се включиха и представители на фирми от региона, работещи в областта на химичните технологии, биотехнологиите и хранителните технологии.

Авторите на най-добрите доклади от двете секции бяха отличени с Грамота и Кристален Приз *The Best Paper*.

Отговорен редактор на двата сборника е Регионалният координатор на БАН в Разград доц. д-р Цветан Димитров: Научни трудове 2020 том. 59, сер. 10.1 секция "Химични технологии" съдържа 16 доклада и серия 10.2. "Биотехнологии и хранителни технологии" съдържа 19 доклада – ISSN 1311-3321 (print), ISSN 2535-1028 (CD-ROM), ISSN 2603-4123 (on-line). Ръкописите от сборниците са предадени в издателския център за отпечатване на книжните тела, а сборниците в електронен вариант ще бъдат качени скоро и в сайта на конференцията.

Председателят на БАН Академик Юлиан Ревалски с мастер клас в БСУ Бургас

Председателят на БАН акад. Юлиан Ревалски събра над 150 души в зала 110 на Бургаския свободен университет за поредното издание на майсторския клас в направление Информатика и компютърни науки на ЦИТН. Теория на игрите и математически решения на задачи като: Дилемата на затворника; Стратегии при кооперативни игри (Увеличаваме ли полезността си, ако си сътрудним?); Правилата за наследяване от Талмуд; Разпределяне на печалбата при коалиции и др. завладяха интереса на участниците. В майсторския клас се включиха студенти и преподаватели от БСУ, ученици от Математическата гимназия и от Гимназията по компютърно програмиране и иновации, Бургас, както и над 10 представители на ИТ компании от региона. <https://www.bs.government.bg/uploads/post/c291049688e924ef55ebb3729726cdd8.jpg> Бургаският свободен университет и Българската академия на науките работят съвместно от 2011 година след подписано рамково споразумение за сътрудничество в областта на учебния и изследователския процес. Бъдещата дейност между двете институции предвижда създаване на условия за мобилност на учени и докторанти, обмен на членове на научно-преподавателския и научноизследователския състав, съвместно обучение на докторанти, повишаване нивото на квалификация на академичния състав, работа по научни проекти.

Регионалният академичен център-Бургас с подкрепа за IV-та Екологична конференция „ДА МИСЛИМ ЕКОЛОГИЧНО ЗА БЪДЕЩЕТО“ за ученици и студенти в КЦ „Морско казино“

Поради КОВИД -19 епидемията, конференцията се проведе дистанционно в платформата ZOOM.

Кръгла маса “ Умения на мениджъра. Професиите на бъдещето“10.02.2020 2020. Среца на бизнеса с представители на академичната общност в сградата на ВУМ Варна.

Представяне на дейността на РАЦ Добрич по време на кариерното изложение в сградата на ВУМ, февруари 2020.

Организиране на Международна конференция Дигитализация на бизнеса, науката и образованието, 7-8.09.2020 , хотелски комплекс Албена.

Кръгла маса на тема“ Дигитализация на бизнеса , науката и образованието“ на 8.09.2020 в рамките на Научната конференция.

ИЗЛОЖБИ

На 10 септември 2020 г. открихме изложбата „150 години БАН“ с подписването на Меморандум за сътрудничество за нов пет годишен период. Имахме удоволствието изложбата да бъде открита от Председателя на БАН - академик Юлиан Ревалски, съвместно с Областния управител на Смолянска област – г-н Недялко Славов. Присъстваха – проф. д-р Митко Димитров – Главен координатор на Националната академична мрежа на БАН и от Института за икономически изследвания, акад. Димитър Димитров; проф. д-р Евгени Семков – директор на Института по астрономия с НАО „Рожен“ при БАН; доц. Никола Петров – зам.-директор на Института по астрономия с НАО „Рожен“ при БАН, гости и представители на Областна администрация Смолян, Община Смолян и други институции.

„За силата и мъдростта на една държава се съди по това как се отнася към науката, към стремежа за знание!“, каза областният управител Недялко Славов на откриването на изложба, посветена на 150-годишнината от основаването на БАН.

Областният управител Недялко Славов и председателят на БАН академик Юлиан Ревалски откриха изложба, посветена на 150-годишнината от основаването на БАН.

„Малко са институциите в съвременната Българска държава, които могат да се похвалят с дълголетната история на Българската академия на науките, създадена още преди Освобождението, преди повече от 150 години. През всичките тези години Академията е стожер на българщината, важна част от нашето нематериално богатство като нация, давала ни нееднократно поводи за национална гордост.“, Славов благодари за предоставената чрез тази изложба възможност да добием съдържателна представа за видните личности, които са основали, ръководили и допринесли с научната си дейност за издигане авторитета на БАН от създаването ѝ до наши дни. „Разглеждайки тази изложба имаме основание за поредния повод за гордост, че сме българи!“

Академик Юлиан Ревалски – председател на Българската академия на науките, каза, че тази изложба отразява ролята на Българската академия на науките за развитието на държавата през този 150-годишен период. Създадена през 1869 година, Академията изиграва значима роля за изграждането на новата Българска държава. Огромен е

приносът ѝ за развитието на образователната система – училищната и създаването на първия български университет, Софийски университет. След Втората световна война много български учени допринасят за развитието в световен план на индустрията, химическата промишленост, биотехнологиите, космическите и ядрените технологии, и други научни сфери. И в новата история БАН остава стожер на българщината и поддържа високото качество в научните изследвания и световната класа на българските учени.

Участниците в срещата разгледаха изложбата, посветена на 150 годишнината от създаването на БАН.

ИЗЛОЖБА, ПОСВЕТЕНА НА 150-ТАТА ГОДИШНИНА ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ, ГОСТУВА В СЛИВЕН

Организация по гостуване на юбилейната изложба „150 години Българска академия на науките“ в Сливен. Изложбата беше подредена в зала на Национален музей на текстилната индустрия за период от 16. 09. до 15. 10. 2020 г. Брой на посетители 280 души.

Организация по гостуване на юбилейната изложба „150 години Българска академия на науките“ в Сливен. Изложбата беше подредена в зала на Национален музей на текстилната индустрия за период от 16. 09. до 15. 10. 2020 г. Брой на посетители 280 души.

Регионален академичен център на БАН в гр. Сливен организира гостуване на Изложбата „150 години Българска академия на науките“. Тя е включена в програмата за честване на празника на града Димитровден и е уредена в Националния музей на текстилната индустрия.

Изложбата представлява една разтворена двуезична книга на академията, в която всяка страница разказва за научните търсения и постижения на определен център, лаборатория или институт. На български и английски език са представени най-значимите научни изследвания, открития и издания и на Българската академия на науките.

„Българската академия на науките (БАН), правоприменик на Българското книжовно дружество (БКД), е най-старата и най-голямата научна институция в страната, основана девет години преди Третата българска държава. Създаването на Българското книжовно дружество от личности, които още нямат своя държава, изисква голяма вяра и много надежда, и бележи едно от върховите събития през Българското възрождение.“ (Академик Юлиан Ревалски)

Днес Българската академия на науките е институция с богата история, духовен и експертен център за модерна наука и иновации със световно значение.

Заслуга за създаването и дейността на Българското книжовно дружество (БАН) имат и видни сливенци. Според д-р Симеон Табаков: „Обаче най- заслужилите за българите и

частно за Сливен до Освобождението са били двете сливенски фамилии в Браила: Симови и Ценови. Никола Ценов е бил председател на настоятелството на Българското книжовно дружество и представител на дописния му член д-р Д. Начов. Самото книжовно дружество се е помещавало в дома на Никола Ценов. (С. Табаков. Опит за история на град Сливен т. 2, с. 168). Никола Ценов е бележитата личност. Той има заслуги не само към родния си град Сливен, но и към цяла България. Той е бил един от основателите на Българското книжовно дружество, преименувано после в Българска академия на науките. Книжовното дружество, със седалище първоначално в Браила, се помещавало даром в една от неговите къщи в същия град. За образуване на първоначалния фонд на дружеството той пръв внесъл волна помощ от 12 000 франка; бил е почетен председател на същото дружество... (Д-р Симеон Табаков. Опит за история на град Сливен, т. 2, с. 491)

Изложбата може да бъде разгледана всеки работен ден от 8,30 до 17,00 часа в Националния музей на текстилната индустрия в Сливен на пл. „Стоил войвода” 3, от 16 септември до 15 октомври 2020 г.

Изложба „В света на българските откриватели и изобретатели“ в Културен център Морско Казино.

Тази специална изложба маркира един специален момент за нас! Регионален академичен център като самостоятелна организация-обединение от няколко института на БАН, местни образователни и научни институции.

➤ През м. ноември 2020г. Художествена галерия “проф. Илия Петров” гр. Разград беше домакин на изложбата „150 години Българска академия на науките”.

Организатор на събитието е Регионален Академичен Център – Разград. Гражданите и гостите на Разград могат да видят изложбата, благодарение на сътрудничеството между Художествена галерия “проф. Илия Петров”, Регионален академичен център – Разград и Община Разград.

Изложба “Жените в математиката”, януари, февруари 2020.

Изложба “ Самуилова България”, месец август, септември в Народно читалище Йордан Йовков, гр. Добрич.

ДРУГИ

За втора поредна година Регионалният академичен център на БАН е партньор в „Предприемачество чрез природни науки“

На 11 и 12 януари 2020 година в Професионалната гимназия по механоелектротехника и електроника в Бургас се организираха научни работилници в областта на химията, биологията, физиката, роботиката, астрономията и електрониката. Лектори са университетски преподаватели от Бургас и преподаватели от Университет за деца – София. Фестивалът на науката, под надслов: Дни на Амелия Еърхар – Предприемачество чрез природни науки е за ученици от пети до седми клас, се осъществи със специалното участие на Университет за деца – София, с ръководител Явор Киряков и с успешното сътрудничество с Професионална гимназия по механоелектротехника и електроника и РИО в Бургас. Проектът включва практикоприложни работилници по физика, химия, биология, 3D принтиране, роботика и електроника, електроника и микроконтролери. На две сесии (сутрешна от 9.30 и следобедна от 14 часа), с продължителност от 120 до 150 минути, участниците бяха провокирани да развият научните си интереси. Събитието се откри на 11 януари, от 9.30 часа в Механотехникум, гр. Бургас, от регионалния координатор на БАН проф. д-р Севдалина Турманова, инж. Виолета Илиева- директор на РИО Бургас и от президента на Зонта клуб Бургас, г- жа Петя Великова и беше безплатно за всички деца. Всеки участник получи подаръци, комплекти с техника за всяка от работилниците.

На 12 януари се проведеха и Дни на отворените врати (семеен ден) за предприемачество чрез природни науки. Неделното събитие с начало 9:30 ч. бе за всички, които искат да се потопят в магията на науката. Посетителите, главно родители с деца, се запознаха с различните природонаучни и технически щандове на „Университет за деца“, наблюдаваха любопитни природонаучни експерименти, технически инсталации и се запознаха с необятните възможности, които предлага всяка една наука.

С награда „Златен ключ“ принос в изпълнението на Европейската програма за учене на възрастни бе удостоена проф. Севдалина Турманова –регионален представител на БАН и областен координатор за учене през целия живот. Това се случи в рамките на Шестите национални дни за учене през целия живот, на които Габрово бе домакин е периода 7-9 октомври 2020. Основна цел на събитието бе повишаване на осведомеността и привличане на нови студенти по природни науки и технологии сред младежката аудитория, която наистина има силата чрез науката да промени живота към по-добро.

доц.д-р Владимир Демирев-експерт-кординатор в РАЦ-Сливен

Осъществено проучване и написване на статия: „Пътят на „Божия огън“-динамика на сакралност в словесни проекции“ (по материали от Сливенско) Предадена за печат в сборник статии на ИЕФЕМ към БАН.

Разработена планирана концепция „Развитието на туризма в Сливенско с доминираща позиция на културното наследство“. Предстои да бъде предоставена на Община Сливен

Работа по проект на ИЕФЕМ, БАН: „Културни ресурси, валоризиране на наследства и местно развитие“

Излезли от печат статии: „За връзката стари места-нови празници в картината на културния пейзаж“. В: Годишник на РИМ-Русе, 2020. Стари места-нови празници; „За фолклорната биография на селището (мястото) (по материали от Сливенско). В: По спиралата на познанието. С. 2020.

➤ Представители на РАЦ Разград /доц. д-р Цветан Димитров, доц. д-р Милувка Станчева, гл. ас д-р Илияна Николова съвместно с учени от Института по минералогия и кристалография към БАН се включиха като екип от 14 учени в **подготовката и кандидатстването с проект** № КП-06-ПН-47/5 на тема „Синтез, структурни характеристики и свойства на нови пироксен - базирани керамични пигменти, дотирани с различни d- и f- преходни елементи” в конкурс „Финансиране на фундаментални научни изследвания - 2020“, научна област „Технически науки“. Извършва се рецензиране и предстои евентуално финансиране.

➤ **РАЦ - Разград** Проведени са разговори с представители на научни институти на БАН : Институт по обща и неорганична химия, Институт по физикохимия, Институт по катализ, Институт по минералогия и кристалография, [Институт по електрохимия и енергийни системи](#), Институт по органична химия с център по фитохимия относно възможността за използване на част от оборудването за извършване на анализи, консултации, експертизи на фирми от региона.

РАЦ-Смолян за 2020 г.

На 18 септември 2020 г. на Областен съвет за развитие на Смолянска област бяха представени по-важни моменти от историята на БАН и от дейността на територията на Родопите. Бяха очертани възможни перспективи за бъдещо сътрудничество.

Приложения – Съгласно текста.

РАЦ БАН-Добрич

Представяне на дейността на РАЦ БАН-Добрич пред студенти от ВУМ.

Промоция на дейността на РАЦ Стара Загора; провеждане на работни срещи с представители на фирми, организации и институции от Старозагорски регион за установяване на отношения с институти на БАН и други научни звена от НАМ.

Представяне на дейността на РАЦ Стара Загора и НАМ - БАН в регионалните медии.

Представяне на РАЦ Стара Загора, РАЦ Казанлък и НАМ - БАН в Икономическия годишник на регион Стара Загора 2020

Популяризиране сред бизнеса, институциите и организациите на Стара Загора на списък с разработки на БАН, готови за внедряване.

Подобряване на професионалното образование (средно и висше) в регион Стара Загора, съвместна дейност на РАЦ Стара Загора, РАЦ Казанлък, Областна администрация, РУО, общините от областта, професионалните гимназии от областта и други партньори.

4.1.Работна среща на всички заинтересовани страни в процеса в Областна администрация Стара Загора. 27 февруари 2020 Стара Загора

4.2. Организиране на кандидатстудентска борса с участие на 25 висши учебни заведения.

2 март 2020 Стара Загора

4.3. Организиране на Виртуална областна панорама на професионалното образование и кариерното ориентиране. 11 май 2020, Стара Загора

4.4. Организиране на Дни на отворените врати в предприятия в област Стара Загора за популяризиране и повишаване на привлекателността на професионалното образование и обучение сред младите хора. 9-13 ноември 2020, Стара Загора

4.5. Сътрудничество с училищата по математика и информатика от област Стара Загора, съвместно с УЧИ-БАН, Института по математика и информатика към БАН и РУО Ст. Загора.

2020 – целия период, Стара Загора

Партньорство с Центърът за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от Централна и Източна Европа. Популяризиране на платформата за виртуална търговия.

2020 г. - целия период, Стара Загора

Организиране на ученически онлайн конкурс Опознай природата ...от твоя балкон във връзка с 22 април, Световен ден на Земята, в партньорство с Община Стара Загора, Регионално управление на образованието Стара Загора, филиала на ИКИТ-БАН и други организации.

21.апр.20, Стара Загора

Организиране на виртуална лектория Слънчевата система - нашият галактически дом (нови открития и стари загадки), в партньорство с филиала на ИКИТ-БАН Ст. Загора, във връзка с празника на космонавтиката.

12 май 2020, Стара Загора

Участие в проект за изграждане на Център по компетентност по ОП НОИР, в партньорство с РАЦ Габрово и ТУ Габрово.

Януари -декември 2020

Учредяване на Клъстер Технологии за чиста околна с участие на фирми и организации от Стара Загора и ТУ Габрово. В процедура на включване е клъстера е ИКИТ-БАН.

Стара Загора

Зелената сделка и влиянието и върху икономиката на регион Стара Загора.

2020 г. - целия период,

Стара Загора

10.1.

Участие в организиране и провеждане на дискуссионни форуми за Зелената сделка и декарбонизация на регионалната индустрия с широко участие на регионални и местни власти, бизнес, регионални и национални организации

2 юли 2020,

28 септември 2020, Стара Загора

10.2.

Създаване на Постоянна комисия по въпросите на Зелената сделка към Областния съвет за развитие.

До края на 2020 г.

11.

Участие в работна група за актуализация на приоритетните тематични области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) в област Стара Загора

авг.20

Стара Загора

12.

Участие в организиране и провеждане на кръгла маса Дигитализация и Индустрия 4.0.

2 септември 2020, Стара Загора

13.

Участие в организирането и провеждането на Фестивала на виното и културното наследство Августиада 2020

25-27 септември 2020

14.

Разработване на проект за експониране на открито публично пространство в Стара Загора на копието на спътник Интеркосмос България 1300, в партньорство с ИКИТ-БАН и други старозагорски организации.

декември 2020, Стара Загора